

vž. slou-
ění. -
tní pa-
nebo

Lo : 2
číslo: III

19. dubna 1975

R e s p u b l i c a

Fjodor Ivanovič T u t č e v /1803 - 1873/:

Cicero

Uprostřed bouří občanských
hovořil řečník o neštěstí:
"Pozdě jsem vstal - a v půli cesty,
mě neklid římské noci stih!"
Dávaje sbohem římské slávě,
z Kapitolu však uviděl,
co vznešenosti západ měl
pro hvězdu, která v krvi plave.

Štasten, kdo v osudový čas
spatřil ten svět i s proměnami:
dali mu dobří bozi sami
pozdání na svůj hodokvas,
uviděl věci nevídané,
do jejich rady vpuštěn byl
a zaživa jak nebešťané
z poháru nesmrtelnost pil.

1830

"Rudé právo" útočí na Alexandra D u b č e k a.

Na Západě byl zveřejněn otevřený dopis Alexandra Dubčeka kritizující
nynější režim. "Rudé právo" píše, že ačkoliv byl dopis určen československé-
mu Federálnímu shromáždění, byl zaměřen na zcela jiné posluchačstvo a byl úm-
ěrnou vědomou zradou. "Rudé právo" dodává, že Dubčkův program liberalizovat
Československo se ve skutečnosti dobře hodil do kampaně organizace NATO, její
cílem bylo vrhnout Československo z Varšavské smlouvy. Dubček, který je nyn-
ě úředníkem lesní správy v Bratislavě byl vyzván buď aby mlčel a nebo aby odeš-
el do exilu. BBC

Další zatýkání v M o s k v ě.

Police v Moskvě zakročila proti odbočce organizace "Amnesty International"
nající lidské práva. Prohledala domovy několika jejích členů a dva z
nich zatkla, mezi nimi i tajemníka ruské odbočky dr. T v ě r d o c h l e b o v
z Moskvy hlásí náš zpravodaj Philip Sport z BBC.

Zprávu o zatčení dr. Tvěrdochlebova oznámila třeba západní tisková ka-
ncelářka úřední sovětská tisková kancelář "Novosti". Tajemník byl obžalován,
že záměrně šířil nepravdivé informace ve kterých se poulouvala sovětská poli-
tická a sociální soustava. Ačkoliv se zatím s určitostí moelo zjistit jen,
dr. Tvěrdochlebov nikdy nezmiřel, když v piatek rano odešel do práce, že nyní zbe-
má, že je ve vazbě. Jeho byt byl zabezpečen a moskevské KGB prohledala by-
dvou dalšími členy moskevské skupiny včetně jejího předsedy, dr. Valentina T u
r č i n a. Ve všech případech byly zabaveny písemnosti, které se organizace
amnestiix týkají. Není jasné proč je dop věci zapletena kancelář "Novosti".
Ale úřady zřejmě chtějí, aby zatčení dr. Tvěrdochlebova vešlo ve známost. Ú-
řadní chtějí připravit příslušný proces. Dr. Tvěrdochlebov je star 35 let a je
čím z nejdůležitějších lidí v městě, kteří jsou docela blíží k přátel-
vědnou osobnosti švédského nunci dr. Andreje S a c h e r o v e. Někdo z
nových kolegů biolog dr. Sergeje S a c h e r o v j e v jiných člen organizace "Amnesty"
byl zatčen v práci. Jedním z důvodů nového zatčení je, že se svatě zla-
na dr. Sacharov sment. Je to se zbyl hlavní čel. Veil. Vlastně Tvěrdoch-
lebov byl zatčen také člen organizace "Amnesty" v Moskvě. Vlastně je to
odbočka organizace "Amnesty International" v sovětské straně byla ust-
vená asi před 3 lety. Měla asi 20 členů. Mezinárodní organizace "Amnesty"
přijela. Světová organizace byla velmi neúspěšná a čleto vlni základní organizaci
protisovětské straně.

Ohlas D u b ě k o v a dopisu na Západě.

"The Economist" píše, že Dubčekův dopis, který byl na Západě zveřejněn krátce po tom co byl zveřejněn memoárův zesnulého Josefa S m r k o v s k é h o určitě silně znepokojí sovětské vedení. Sovětští představitelé nedávno naléhali na Husáka a jeho kolegy, aby vyspravili potrhané ploty diplomacie jak s vládami západních států tak s komunistickými stranami, které nesouhlasili s invazí Československa, v roce 1968. Jedním ze slibných výsledků této československé iniciativy byly návštěvy západních ministrů v Praze. Jako poslední Československo navštívil začátkem dubna ministr R o b e r t s z Británie. Československo se rovněž vynasnažilo udobřit si jugoslávské a italské komunisty, kteří patřili k nejostřejším kritikům Dubčekova sesazení v dubnu 1969. Obnovený tlak Sovětského svazu na Jugoslávii a příkrá reakce Západu na pokusy portugalských komunistů na uchopení moci rozjitřili myšlení jugoslávských a italských komunistů, kteří si stále připomínají československý případ.

Italský a jugoslávská komunistická strana jsou rovněž odhodlány trvat na slibu Sovětského svazu, že se bude chovat umírněně oplátkou za jejich účast na konferenci evropských komunistických stran, která bude v létě ve vých. Berlíně. Tento vývoj dal novou naději Dubčekovým stoupencům, z nichž mnozí žijí v Římě a mají přátle v italské komunistické straně, že Československo se možná objeví na pořadu jednání konference. Avšak i kdyby k tomu došlo a kdyby Sovětský svaz učinil daný slib bude nepravděpodobné dodává "The Economist" že sovětské vedení povolí být jen částečnou rehabilitací předních osobností bývalého vedení v Československu, jako je na př. Dubček, jež jsou doma stále velmi populární. Tento postup by totiž mohl vést k novému jaru v Praze i nebo i jinde. A takové riziko si Sovětský svaz prostě nemůže dovolit.

Závěrečná část dopisu Alexandra D u b ě k a.

Dopis byl adresován Federálnímu národnímu shromáždění a SNR. Ve druhé části dopisu se Alexandr Dubček věnoval politice nátlaku na vedení KSČ v době pražského jara ze strany ostatních států členů Varšavské smlouvy, a rozebíral současnou situaci v Československu. V závěrečné části dopisu pokračuje Alexandr Dubček v této analýze.

Převládá tvrzení, píše Alexandr Dubček, že škodlivé důsledky čehokoliv jsme viděli v letech 1968-69. Kdyby nebyla právě už před r. 1968 krize jaké to nutí by vedlo k letům 1968 a k celé polednové politice? V době t.zv. konsolidace však ryjnější vedení nikam lid a stranu nevyvedlo. Vývoj se naopak posunul nejen před rok 1968, ale daleko zpět. Nové vedení nejen, že po r. 1969 nevyvedlo stranu ze žádné krize, ale naopak upadlo do krize jejíž hloubku a důsledky zatím ještě ani plně nechápeme.

Převládá tvrzení, píše Alexandr Dubček, že škodlivé důsledky čehokoliv jsme viděli v letech 1968-69. Kdyby nebyla právě už před r. 1968 krize jaké to nutí by vedlo k letům 1968 a k celé polednové politice? V době t.zv. konsolidace však ryjnější vedení nikam lid a stranu nevyvedlo. Vývoj se naopak posunul nejen před rok 1968, ale daleko zpět. Nové vedení nejen, že po r. 1969 nevyvedlo stranu ze žádné krize, ale naopak upadlo do krize jejíž hloubku a důsledky zatím ještě ani plně nechápeme.

Neumím se představit vážné násilky, které má pro osudy revoluce ignorování tohoto faktoru. Mám však vážnou obavu zda je repektován daný stav a vývoj i vropě i ve světě a různé momenty, které přináší časový odstup a doba. Proto je ještě větší naléhavostí kladu otázku - jakým nebezpečím pro stranu a vývoj socialismu a socialistické revoluce může být nerespektování rozdílností v jednotlivých zemích. Z vlastní zkušenosti naší strany a naší socialistické výstavby dovozují zvěř, že podceňování a mnohde přímo ignorování některých zvláštností bylo praxí i v naší straně. Praxe socialistické výstavby v jiných zemích nás přesvědčuje, že porušování této zásady může mít a má velmi těžké následky pro společnost, pro vztah mas lidu ke straně, pro stát dané země a rovněž pro mezinárodní komunistické hnutí. Podceňování národních jevů v činnosti KS, vede nevyhnutelně k oslabování vlivu strany na masy, k úpadku iniciativy a hlavně pak ke ztrátě dobrovolnosti s níž masy podporují stranu. Dochází tak k oddělení stranické masy a lidu od vedení. Ti naší straně přestávají rozumět a vedení strany a státu v době bezvýznamnosti sahá k mocenským pákám a nástrojům. Jejich pomocí si vynucuje repektování své linie, poslušnost a jednotnou disciplínu komunistů. Na tomto základě se pak porušují leninské normy, i když se př

tom hlásají, nebo se vyzvedávají jen některé stránky marxismu a potlačují jin

Byla opomenuta Leninova práce "Dětská nemoc levičáctví ze socialismu". Tak se začíná vládnout nad sociálními nositelé moci.

Alexandr Dubček pak poukazuje na neoprávněnost mechanických analogii Československa v r. 1968 se situací v Maďarsku 1956. Právě zde je třeba respektovat řadu vnitřních odlišností a zvláštností. V Československu začala řešit aktuální problémy strana a to politickými, demokratickými formami. Demokraticky bylo vytvořeno nové vedení strany a státu, které masy lidu nejen neohrožovaly ale bránili ho jako svoje. Vytvořila se linie postupu v Akčním programu, lidé podporovná. Stoupalo naopak pracovní nadšení, ~~stabilita~~, bezpečnost a lidová milice stály za linií ÚV KSČ a tvořily sílu schopnou zabránit jakýmkoli pokusům o zvrát socialismu.

Zásada respektování je však nutná i mezi přátelskými bratrskými stranami

Porušování této zásady vedlo k mnoha škodám pro komunistické, sociální a také národně osvobozené hnutí. Bylo by snad správné, kdybychom ze své strany porušovali soudruhy v Polsku jak mají kolektivizovat zemědělství, což je u nás u dávno vyřešený problém a kdybychom navíc ještě konstruovali tézi, že je lépe zarezit soukromé podnikání. Nikoliv, nebylo by to správné. Neboť sami vědí pro a jak budou tento problém řešit později. Současně musím konstatovat, že ze strany Polské SDS bylo nesmyslné hnát nás do akcí při řešení svých problémů na př. v kultuře - neboť sami měli tehdy zavřené university a doslova rozehnali profesorský sbor a vřela tam nespokojenost lidu s jejich vlastní politikou, která vedla až k takovým tragickým událostem, jako byla střelba do dělníků. Snad si tehdejší vední strany v Polsku myslelo, že tažení proti naší politice a našemu vedení jim vyřeší domácí rozpory. Není snad dostatečným svědectvím porušování uvedené zásady - osočování Svazu komunistů Jugoslaviie - vedoucí až k paradoxnímu tvrzení, že Jugoslávie není socialistickou zemí. Jak by se na př. soudruzi v NDR dívali na to, kdybychom jim vytýkali, že zachovali základnu živnostenského a jiného podnikání. Co by si pomyslili, kdybychom jim tvrdili, že v tom spatřujeme platformu pro návrat kapitalistického soukromého podnikání. Právo rozhodovat o správnosti postupu musí být jejich právem. Potom však vyvstává otázka. Postupovala tehdejší vedení v NDR správně, když vyvíjelo nátlak na naši stranu v r. 1968. Pouchá úvaha o nevelké půjčce od některého kapitalistického státu o níž jsme uvažovali prý tehdy znamenala upadnutí do područí kapitalismu i když bylo zřejmé, že tyto prostředky by byt pomohly obnovit naši technickou základnu. Dnes už je samozřejmou věcí nejenom přijímat půjčky, ale i otevírat cizí banky v socialistických zemích a jen tak na okraj poznamenává že když už byla přijata zásada mírového soužití mezi zeměmi s rozdílnými systémy pak je ekonomická technická spolupráce a obchod mezi těmito státy nejenom potřebný, ale přímo nevyhnutelný. Mají-li být pevné a dobré vztahy mezi komunistickými stranami proč nerespektovat zásadu, že řešení vnitřních problémů je výlučným právem vlastní strany. Měl by být takový princip zakotven na některém fóru či plénu komunistických stran tak jako v usnesení vlády SSSR z r. 1956. V důsledku tohoto principu by se neměla podporovat frakční politika uvnitř jiné KS, mám tu na mysli jednání jednotlivců nebo skupiny jako u nás před šesti lety, která od koncepce ÚV KSČ vytvářela jinou a rozdílnou koncepci řešení našich vnitřních problémů a jež vedl až k takovému kroku jakým byl vojenský zásah některých států Varšavské smlouvy. Odvolávám se tu na oficiální zprávu sovětské tiskové agentury z 21. srpna 1968 o požadání o zasah vojsk některých států Varšavské smlouvy v Československu. Tito lidé jednali za zády orgánů k tomu povolých a ačkoli se dnes doslova ohánějí leninismem, hodili přes palubu většinu jeho principů a šli ke krajnosti, která nemá v komunistickém hnutí obdoby. Je to zatýkání vedoucích oficiálních představitelů pomocí zakuklené skupiny a tní bezpečnosti na ministerstvu vnitra a konče postupnou likvidací lidem přijaté politiky při násilném prosazení vlastního názoru, který se vyvíjí ze marxisticko-leninské a internacionální stícké linie, když tak Lenin vstal z hrobu, aby viděl, co všechno se postčuje jeho jménem. Tito lidé byli vyškoleni, že jsou oni věrní Varšavské smlouvě a podobně. To je obyčejná demagogie. Tyvat v před vedením státu a strany tekovate otázka? Cožpak naše vedení tuto smlouvu tak porušilo? Existence Varšavské smlouvy je dána potřebou kolektivní obrany svých členů. Máte postoj ke kolektivním závazkůmje spolu s ostatními členkami st. ty včetně Rumunské vyjádřen ve společných dokumentech a ničím naše strana ty neporušila. Tím byl náš internacionalismus plně potvrzen a konzolidován. To fakta. zpracovat. Tento dopis je nutno číst v souvislosti s dobou kdy byl napsan

enci zdůraznit, že systém osobní moci je souhrnem ideových, politických, organizačních, kadrových a dalších mocenských nástrojů a opatření. Nestačí souhlasit s tímto pojetím je nutné položit mu zábrany zákonnými opatřeními a nechat, bránit se jeho obnovování o což jsme už částečně usilovali. Tento systém je neslučitelný s marxismem-leninismem, nejde ani tak o osoby, které tento systém uvádějí v život, i když ani to není zanedbatelné, ale přímo o metodu vládnutí založené mimo jiné na manipulování masami a jejich udržování v poslušnosti a disciplíně, aby nebyl porušen socialismus. Neodcházet tuto socialistickou škodlivou metodu, aby se nenahrávalo neprátelské propagandě znamená pěstovat zejména v mladé generaci škodlivou přizpůsobivost a lhostejnost, žít myšlenku, že přispůsobit se i nepravu znamená získat výhody pro sebe být i na úkor jiných třeba i blízkého přítele nebo soudruha. Ideu obhajoby lidských práv je opodstatněná i za socialismu. Jejím nositelem má být především strana a její vedení má být praporečnickem.

Rozsvídím zde své úvahy také proto, abych ukázal, že nejsem případem pro bezpečnost. To o čem tu píši nemůže být předmětem nějaké agitace při náhodných setkáních s pracovníky státních lesů, či při setkáních na ulici, případně z diskuzi s několika známými s nimiž se setkávám při koupání v Senci, nebo při návštěvách u hrobů rodičů či bratra v Uhrovcí jak si to zřejmě představují moji dohlížitelé, kteří upletli kolem mne tolik pavučin. Chtějí-li znát moje názory mají je tu k dispozici.

Obsah tohoto dopisu je určen k poučení a nejenom moje vina spočívá na hledání cesty jak je možno překonat krizi trvající ve straně a společnosti, ale i jak se na ni dívá vedení strany. Obracím se proti metodám proti soudruhům kteří se zasloužili o stranu a jež jsou vystaveni nátlaku bezpečnostních orgánů na jejichž obhajobu lze říci, že jsou zneužívány. Při této příležitosti připomínám, že i prezident republiky měl ve zvyku, při různých rozhovorech n dříve rozestavit do oken transistrová radia. To myslím nepotřebuje komentáře a mluví samo za sebe.

Závěrem chci podotknout, že útvar, který mně má v ministerstvu vnitřní bezpečnosti nese název "Bríza". Tento název má jakýsi krycí význam z hlediska kopirace, neboť třeba název "Dub" by mohl být příliš průhledný. "Bríza" ačkoliv je to poměrně malý strom vyvíjí i také velikou odolnost a schopnost života v těžkých podmínkách. Moc příslušné složky Ministerstva vnitřní bezpečnosti je neomezená i když i zde existují určité zákony. Tato moc se opírá o možnosti, které jsou přímo zákonitě poskytovány. Psvučina tak obepíná veškerý život v zemi, při čemž se porušují zásady strany a socialistické zákonnosti.

Dopis byl uveřejněn v zemích západní Evropy. Deutsche Welle.

H i m - i r - s e n do Číny.

Po návštěvě prezidenta Nixona v Pekingu začala Čína nalhávat na Spojené státy, aby urychlily svůj odchod z Vietnamu. President Kim-ir-sen si snadno může myslet, že by mohl použít podobného nátlaku, aby si vynutil odchod 38.000 amerických vojáků, kteří jsou dosud v Jižní Koreji pod velením Spojených národů. Každoročně se ve Spojených národech o této otázce debatuje. Ale zatím přislíbily komunistický stát Spojené národy nerozhodly, že se oddíly mají stáhnout. Celkem vzato je Čína spokojena spoustupným odchodem Američanů z Asie. Při tomto odchodu se mocenské vzduchoprázdno vyplní místními silami aniž na tom získal Sovětský svaz.

Severní Korea hraničí se Sovětským svazem a s Čínou. Už leta vede politiku střední cesty mezi dvěma velmocemi. V r. 1945 se japonská vojska vzdala severní části Koreje sovětské armádě. Severní Korea pod sovětským patronátem budovala velkou silnou armádu. Po vypuknutí korejské války v r. 1950 zde přehlédl čínský vliv, neboť Čína vyslala na pomoc vojáky právě v době, kdy Severní Korea hrozila porážkou. V sovětsko-čínském sporu, který vznikl koncem 50. let se snažila Severní Korea stát se nejvíce neutrální, ale postupně se přece jenom přiklonila k Číně, když Sovětský svaz nakonec odstěvil Severní Korea od velkého posce. Roz na to se Severní Korea patře vyslovila proti sovětskému postupu v kubánské rešetové krizi, který považovala za příliš umírněný. V r. 1967 se však Severní Korea dostala do sporu s Čínou, čínské rudé gardy obviňovaly na svých plakátech Kim-ir-sena z toho, že špatně vede severokorejské hospodářství a nazývaly ho svým revizionistou. Ale později se i tak aktivní české diplomacii poměr mezi Čínou a Severní Koreou opět zlepšil. V r. 1971, když se oznámilo, že prezident Nixon navštíví Peking, severokorejský tisk s tím projevil nescouhlas. Po Nixonově návštěvě však Severní Korea uznala čínský

názor, že je správné vést styky se Spojenými státy, aniž se předem žádalo, ab Američané odsunuli oddíly. Od té doby se Severní Korea vrátila k politice ne utrality mezi Čínou a Sovětským svazem. Sovětský svaz dodává Severní Koreji zbraně, ale severokorejci mají ideologicky a v mezinárodní politice patrně blíž k Číňanům.

Jižní Korea se dívá na Kim-ir-senovu návštěvu v Číně s podezřením. Již korejský prezident Pa k nedávno připoměl, že Kim-ir-sen těsně před vypuknut korejské války v r.1950 podnikl zájezd do Moskvy. A prezident Pa řekl, že b Severní Koreu mohla v této situaci lákat možnost, zejména proto, že se Ameri čané snaží nyní vyhnout jakékoliv další účasti.

Účelem Kim-ir-senova zájezdu do Pekingu by mohla být snaha získat v té to záležitosti čínskou podporu. Na druhé straně je však třeba říci, že čínská zahraniční politika je v posledních několika letech pragmatická. Že se Číňané spokojují uskutečňováním plánů bez velkého dosahu.

A dostatečným námětem porad Kim-ir-sena s čínským vedením by mohl být námět na postupný odsun amerických oddílů z Jižní Koreje. BBC.

O hlas D u b č e k o v a dopisu na Západě.

Dubčekův dopis vzbudil obrovský zájem na Západě. Nebylo většího deníku týdeníku, rozhlasu ani televize, která by nepokládala za nutné seznámit své čtenáře či posluchače alespoň s výňatky z dopisu anebo aby jeho dopis nekomentovala. Proto alespoň ty nejdůležitější ohlasy, neboť zaznamenat vše je prostě nemožné. U mikrofonu Svobodné Evropy je Sláva Volný.

V západoněmeckém deníku "Frankfurter Rundschau" čteme : Dubčekův list pobořil jednu velice pečlivě vybudovanou fasádu, vyvrátil totiž oficiální tvrzení, že politická situace v Československu je normální. Dubčekem podrobně popsání špiclování ukazuje jaký podomný strach mají dnešní vládcové v Praze a Bratislavě před nákazou t.zv. dubčekismu. Prostě, píše časopis, reformní komunismus z r.1968 není zapomenut přes veškerou apatii. Žije v hlubokém podvědomí obyvatelstva více než by se mohlo zdát povrchovému pozorovateli.

V bodnském deníku "General Anzeiger" vyšel článek pod názvem "Dubček v Ženevě". Po šestí letech vynuceného mlčení pronesl Alexandr Dubček legendární hlavní představitel českosl. jara v r.1968 nový důkaz své nezlomné statečnosti. Dubček riskuje ten skromný zbytek své osobní svobody, který mu přežítí d. žitelé moci ponechali z obavy před veřejnou především zahraniční reakcí. Ve svém memorandě t.zv. parlamentu popisuje mechanismus utlačení celého národa. všude přítomnou pavučinou. Obviňuje z pronásledování statisíců svých spoluobčanů, kteří byli zatčeni, umlčeni nebo sociálně a existenčně zničeni. Útoky, které by nemohly temperamentněji prokázat ani protikomunisty, ty přitom stále přesvědčený komuniste. Je možné, že Dubček nezná příliš hlubokou politickou situaci ve které se nachází jeho vlast, ale jeho drastický popis může sloužit jako varování ještě včas, když Moskva zvyšuje svůj tlak na Západ, kdy chce rychle zakončit Ženevskou konferenci o bezpečnosti a spolupráci v Evropě a zastit za to dalekosáhlé ústupky při uskutečňování větší svobody a lidskosti v vztazích mezi národy po nad státní hranice. Vzájemná důvěra v Evropě není vše možná, když se jedna z obou stran podobá velkému koncentračnímu táboru. Dubček vykreslil s přesvědčující jasností, že to platí především i pro dnešní Československo. Deník končí svůj komentář slovy : S ohledem na tuto situaci by Západ neměl shltnou papírovou ropuchu, kterou mu Východ v Ženevě připravuje.

Americký deník "New York Times" uveřejňuje velice obsáhlé výtahy z Dubčkova dopisu spolu s několika vysvětlujícími poznámkami.

Francouzský liberální deník "L'Mond" uveřejnil několik delších doslovných citátů z Dubčkova dopisu s upozorněním, že Dubček poslal již 31.května a 26. června 1970 protesty generálnímu tajemníkovi dr.Gustavu Husákovi ve kterých si stěžoval na stále obtěžování sebe i své rodiny orgány Státní bezpečnosti. Po slední dopis, píše "L'Monde" má však ve skutečnosti charakter politické akce. Ve svých úvahách o socialismu je Dubček dál, než v době kdy byl u moci. Popse podrobně metody, kterých režim používá ve snaze izolovat ho a mít nad ním dohled. Formulkou všech těchto akcí je zabránit, aby něco nepodnikal, ale dát mu i t.zv. politické poučení.

Londýnský deník "Guardian" komentoval svůj článek takto : Dopis, který přichází z Prahy o Československo přichází pro Sověty v nevhodnou dobu. Je totiž před uzavřením konference o bezpečnosti a před setkáním evropských komunistických stran. Dubčekův dopis nevyhnutelně rozčeří politickou hladinu. Ve svém dopise se Dubček nadále jednoznačně hlásí k reformnímu komunismu z r.1968. Nevzdal se svých idejí ani nadějí, že i dnes může ovlivnit vývoj událostí. Jím dopis politicky velice aktivní v němž Dubček nežadá spravedlnost pouze pro sebe, ale snaží se přivést svou zemi opět na správnou cestu.

Ještě obšírnější komentář však uveřejnil nezávislý londýnský deník "The Times" : Je to důležitý dokument protože jde o první důležitou kritiku dnešního režimu v Československu, kterou Dubček napsal po tom, kdy byl před šesti lety zbaven moci. Pofvrzáje, že se nevzdal ani myšlenek které ho inspirovaly v r.1968, ani naděje na ovlivnění současné situace v Československu. Je to listovník aktivního politika, který se snaží nejen bránit svou vlastní pověst, ale přivést svou zemi na správnou kolej. Dubček zůstává i nadále hluboce prosovětský, obviňuje Husákův režim, že vyvolává protisovětské nálady mezi československým obyvatelstvem. Jeho dopis přichází v době, kdy rostou hospodářské těžkosti Československa. Pracovní morálka obyvatelstva je nízká a v denním životě je možno badať stále očividnější obavy. V Československu byly dělnické stávky o kterých se nereferovalo a cítit tu nedostatek některých druhů, spotřebních zboží. Autor článku tvrdí, že tyto nedostatky lze jen částečně vysvětlit nekompetentními činiteli- rostoucími cenami surovin. Někteří představitelé státního aparátu se domnívají, že situaci by bylo možno zlepšit rehabilitací příslušné technické inteligence, kteří byli propuštěni pro politické příčiny.

Komentáře k dopisu Alexandra Dubčeka přinesla celá řada italských novin nezávislé deníky v Římě a v Miláně "Il Messaggero" a "Corriere della sera" právě tak jako křesťansko-demokratický orgán "Il Popolo" a socialistický "Avanti" vydávají své vlastní hodnocení s obsáhlými výňatky z Dubčekova dopisu, jehož podstatné části vyšly v deníku "L'Esspresso".

Pořad jde o Rakousko, dnes večerní "Kurier" umístil na své první straně velký titulek "Dubček útočí". Orgán sociálně-demokratické strany "Arbeiter Zeitung" věnoval dopisu obsáhlý článek na třetí straně. Pod titulkem "Dubček kritizuje pražské vedení" seznámil s hlavními myšlenkami Dubčekova listu list "Salzburger Nachrichten". Zx

Z "Arbeiter Zeitung" vyjímáme: Dubčekův dopis odhaluje vysokou cenu, kterou muselo současné vedení zaplatit za to, že potlačilo reformní hnutí. Dubček ponechává stranou úlohu Sovětů a veškerou vinu připisuje domácím dogmatikům. Tito se podle Dubčeka dopustili frakční činnosti, což je podle komunistických principů nejzávažnější přešlápka, desítkami lidí zavražděných a hlavní vina za to přenesla padá na jejich hlavu. Ukazuje se, že Dubček není politický romantik, jakého byl považován, nýbrž realista a poskytuje Rusům, kterým celá záležitost je stále krajně nepříjemná - základnu - která by mohla být pro ně přijatelná. Dopis spadá do období, kdy se dokončují přípravy na svolání celoevropské konference komunistických stran. Přípravy na toto setkání se konají uprostřed celkových sporů a do této situace zaznívá nyní hlas Alexandra Dubčeka, který žádá rovnoprávnost komunistických stran, jejich právo na vlastní politiku.

Rovněž švédský list "Dagens Nyheter" seznámil své čtenáře dosti podrobně s obsahem Dubčekova dopisu. Olof Palme předseda švédské vlády na oslavě 15 výročí dělnického jubilea hovořil v jednom švédském městě o byrokracii a kritizoval také byrokratický systém socialistických zemí. Jako ostrážující příklad uvedl Československo a Dubčekův dopis v této souvislosti zmíněn. Vyjádřil dovolu se brá statečností tohoto nynějšího mechanizátorů, nebojícího se je odsoudit dnešní systém řízení státu. Článek o tom byl uveřejněn ve švédských novinách pod titulkem : "Falze vzalavé pocta Dubčekovi".

Pařížské ústavy Husák ostře napadl svého předchůdce na postu vůdce strany zájem dopisů z Prahy o Československo jen zesílil. Jestliže Husák hovořil tzv. protidubčekovské kampani na Západě, která ovšem není nic jiného než povídání infamování veřejnosti v Československu jde o protidubčekovskou kampani. Taková podle starého česko-vysokeho receptu se v Československu znob organizované reakce odsuzující Dubčeka těch, kteří ani neměli možnost se o Dubčekovým dopisem seznámit přinaří cílená tisk spolu s Husákovým projevem a rozsáhlé výtky z Dubčekova dopisu, aby si čtenáři sami mohli udělat představu o tom co ústava Husák tak velice pohoršilo, vzrušilo, že se dal stranou

k tak rozčilené ~~řizkxxx~~ reakci a vyhrůžkám. Tak např. liberální deník "Süd-Deutsche Zeitung" který vychází v Mnichově, přinesl kromě podrobného referátu na první straně i obsáhlou citaci Husákových výroků a pod tím i výňatky toho co psal Alexandr Dubček. I ostatní význačné německé listy se celým případem podrobně zabývají. Právě tak i britské deníky.

"The Times" pod titulkem "Husák maluje Dubčekovi vizitku zrádce". Reuterův vídeňský dopisovatel mluví o novém napětí v Československu, o zlovelném Husákově útoku na Dubčeka a píše doslova: Všichni pozorovatelé jsou si za jedno v tom, že Dubčekovi stížnosti budou mít v Praze značný dopad. Vzniknou nové problémy pro Husáka při uskutečňování jeho politické linie. Celý případem, který byl Dubčekovým dopisem vyvolán se jistě bude příští týden zabývat zasedání ÚV KSČ. Reuterova zpráva pokládá za pravděpodobné, že nyní nabudou na intenzitě rozpory mezi radikály a umírněnějšími skupinami stranického vedení. V závěru zpravodaj poznamenává, že vzrušení kvůli Dubčekovu dopisu přišlo ve chvíli, která je pro vztahy mezi Moskvou a Prahou zvláště citlivá. Před schůzkou komunistických stran je třeba mít na paměti, že několik potencionálních přímých účastníků na př. KS Itálie, Rumunska, Jugoslávie nikdy neschválili srpnovou invazi v r.1968 ani t.zv. normalizaci.

Jedním z nejzajímavějších je komentář, který do pátečního vydání deník "L'Orror" pod nadpisem "Zmíní se Mitterand o Dubčekovi v Moskvě"? A píše se Dubček bývalý gen.taj.KS Československa nesouhlasí se způsobem jakým Husák vede normalizaci v atmosféře udavačství a policejního teroru. "Nech si Dubček sbalit kufry a odejde". Snaží se švédský premiér Olaf Palme přijít Dubčekovi k pomoci když zdůrazňuje jeho odvalu. Husák se nevraživě esopuje na Palmeho: "Kdy vás Dubček tak zaujímá, nuž tak si ho vezměte. Ať jde k vám jako specialista na demokratický seocialismus". Těžko zašel někdy komunistický státník tak daleko v opovrhování demokratickými zásadami. Husák uvádí do rozpaků už svoje polské a maďarské sousedy. Tvrdošíjně popírá existenci policejního teroru v Československu. Tvrdí, že Dubčekův list, který ho tak rozčuluje, není dílo vlastence, kterého národ už zapomněl a kterého megalománie a ješitnost přivedly nakonec do otevřené zrady. Proč tedy Husák nereagoval na tento list už dříve. Dubček poslal svůj list který je ozařstnou obžalobou a zároveň i východiskem k překonání rozporů Federálním shromáždění 28. října 1974. Už šest měsíců ležal list v nějaké zásavce. Husák se o něm nezmínil ani slovíčkem. K v Buchu došlo a bouřka se rozpoutala až když byl tento text uveřejněný na Západě. Až teprve teď se Husák ~~xyztaxixix~~ ozval, že není pravda co Dubček píše a že Dubček se stal ve své vlasti neželatelým. "Nepotřebujeme takové občany" říká Husák. "Dubček si zvolil cestu, může jít". Slovním cynismem chce Husák uhladit své předchůdce na postu. Nesnáší ani tu nejmenší kritiku. Jak někdo oporuje už xx po něm jdu, už ho vylučují a už ho nutí k nezaměstnanosti a bídě. Vždyť i samotní Sověti jednali v rukavičkách se Salzenicynem a Sacharovem, zachovávali formy, vyhýbali se veřejným skandálům. Husák si tolik námahy nedá. Tolik Filip Bennett.

Rovněž curyšský "Tages Anzeiger" je překvapen Husákovou reakcí na Dubčekův dopis. A ve svém pátečním vydání se znovu zabýval situací v Československu. Napsal doslova: Dubčekův dopis Národnímu shromáždění je otrěsným dokumentem z současné situace v Československu, které je v rukách národem nezvolených vůdců. Nakonec i oni sami podléhají vidině strachu, který rozšířili po celé zemi. Jestliže šéf strany Gustáv Husák má na Dubčekův dopis jedinou odpověď: Aby s Dubčekem laskavě sbalil kufry! A odjel do nějaké buržoasní země. Ukazuje to velice drasticky o jaký socialismus jemu a jeho spoluvládcům jde. Dubčekův dopis totiž větu po větě prokazuje oč stranickému vedení v r.1968 šlo? O socialismu

Nakladatelství S v o b o d a.

Kulturně-politická glosa Jaroslava Dreslera ze Svobodné Evropy.

Před 30 lety bylo založeno Nakladatelství Svoboda, jedna z těch institucí, které komunisté připravovali už za války. A které měly uvolnit cestu k jejich úplnému převzetí moci, později ke stalinské převýchově celého národa. Proto je jeho produkce s téměř 5.500 tituly rozkolísána a to jak ideologicky, tak po stránce kvality. Mnohé z těchto knih sloužily okamžité potřebě propagandy a rychle zapadly. Některé zmizely a proděje, jiné byly nakonec zakázány.

A tak tu máme v kostce komunistický poměr ke knize. Je dobrá když slouží a poslunuje současné linii strany. Je špatná, když se tato linie změní. Proto nakladatelství Svoboda u většiny svých knih mnoho nestálo o kvalitní papír. Pravdy tištěné i netištěné byly vždycky jenom dočasné do příštího nebo nepříštího zasedání ÚV strany.

A přece ve Svobodě vyšla celá řada titulů trvalé hodnoty. Stalo se to zvláště ve druhé polovině 60-tých let s několika dozvuky v příštích dvou až třech letech po sovětské invazi. Sem patří zvláště "Stručný filosofický slovník" z r.1966, "Slovník moderních světových dějin" z r.1969, "Velký sociologický slovník" z r.1970, a posléze "Ekonomická encyklopedie" z r.1973, tedy velmi dobré práce, které se koncipovaly před invazí a jsou objektivnější než vše ostatní z tohoto propagandistického nakladatelství. Třeba "Slovník moderních dějin" má vcelku zastřežené informace. V této chvíli si čtenář může s požitkem přečíst třeba u hesla Kambodža nebo Vietnam věci, které se dnes už nesmí dostat na stránky novin.

Nejvýznačnější edicí nakladatelství Svoboda je však "Klub přátel antiky" je to několik desítek knih na nichž je založena evropská vzdělanost. Jinými edicemi nakladatelství Svoboda se nemůže příliš chlubit. Jsou to celé nákladní vlaky zbytečně potištěného papíru.

Olof Palme o Československu.

Předseda švédské vlády Palme pronesl dnes na politickém shromáždění ve Stockholmu projev v němž odmítl útoky Gustava F u s á k a. Husák ho napadl teďho týden, protože se Palme zastal Alexandra Dubčeka, když řekl, že Dubček ve své kritice nynějšího systému ukázal odvalu. Švédský premier vyhlásil, že v Československu je diktatura, kterou většina obyvatel nenávidí. Dodal, že přijde den, kdy lid Československa opět nadobudne svobodu.

Doživotí ve východním Německu.

Ve východním Německu byly odsouzeny na 8 roků a na doživotí dvě osoby z údajnou špionáž a sabotáž. Tlumočnick spolkové vlády a ministr pro meziněmecké záležitosti F r a n k e označil rozsudky za děsivé. V Jugoslávii byl zase odsouzen jeden rolník na 5 let protože prý donesl pobuřující materiál ze Západu kde pracoval 4 roky.

Šelepin sesazen z politbyra.

Mezi politickými pozorovateli v Moskvě lze mimo jiné slyšet thezi, že sesazení a o sesazení přecej š je jde je asi výsledkem onoho záhadného údobí o prosince do ledna letošního roku, kdy Leonid B r e ž n ě v beze stopy zmizel za 7 týdnů ze scény veřejného života.

Ale za velmi nepravděpodobné se naproti tomu pokládá tvrzení, že při tomto rozhodování hráli úlohu londýnské demonstrace proti Šelepinovi, jako bývalému šéfovi KGB i když Moskva na politiku uvolňování je velmi citlivá. Ale dnešní vývin znovu potvrzuje, že pod povrchem zdánlivě jednotitého sovětského vedení nelze vyloučit nečekané změny a výbuchy. A až na další je sesazení Šelepina možno vykládat jako posílení okruhu kolem Leonida Brežněva, píše "Neue Zürcher Zeitung".

Možná, že tímto rozhodnutím končí v sovětském vedení boj o moc. Alexandr Šelepin dnešní šéf odborových organizací byl jediným mužem v Kremli, který podle západních sovětologů, splňoval všechny podmínky, kterých podle nepopíraných pravidel bylo zapotřebí k nástupu na post prvního tajemníka strany. Možná, že Šelepin měl příliš velké a neskrývané ambice, jak se v Moskvě vykládá. Možná jistě bylo hlavním důvodem jeho ponížení. Takto italské deník "Corriere della Sera".

Švédský list "Dagens Nyheter" píše: Šelepin byl jedním z nejotrlejších hlouků v sovětské politice. Když někdy sklouzl dolů, jeho první myšlenkou byla jak se dostat zpátky nahoru. Než vno za Brežněvova onemocnění se opět objevily známky, že Šelepin je na postupu. Teď byl právě všeho vymáčkován. Lze se velmi těžko obránit dojmu, že Brežněv se tím konečně zbavil člověka, kterému nedůvěřuje. Na druhé straně ovšem třeba poznamenat, že Brežněv vyhrál tvrdší strategický boj, který jako šéf strany léty vede. A přibližně měsíc dříve se tím Brežněv posílil, aby mohl pole reorganizovat a připravit půdu pro kterého ze svých kolegů.